

Luontomatkailu

Luonto ja matkailu ovat olleet erottamattomat ja toisilleen läheiset matkailuhistorian alusta lähtien. Kansallispuistot perustettiin näyteikkunoiksi kotimaan luontoon 1930-luvulla, ja yhteistyö luonnonsuojelusta vastaavan Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen ja Suomen Matkailijayhdistyksen välillä on kiinteä. Puistojen perustamiseen kuuluivat myös matkailumajojen, autiotupien ja retkireittien rakentaminen.

Yhteistyö synnytti muutakin kuin Pallaksen, Kilpisjärven, Aulangon, Kolin ja monet muut luontomatkailukohteemme. Vaeltaminen ja retkeily olivat osa matkailua, mutta 1930-luvulla ne alkoivat irrottautua erillisiksi harrastuksikseen, ja se aikaansai omat järjestönsä ja julkaisunsa: Ladun, Retkeilyliiton, Työväen Retkeilyliiton, Opintoretkeilyliiton, kymmenet kerhot ja yhdistykset. Urheilu- ja liikuntajärjestöissä koettiin samanlainen kehitys tunturihiihdon ja laskettelen kasvun myötä.

Matkailu ja luonnonsuojelu kulkivat käsi kädessä ja toisiaan tukien 1970-luvulle saakka. Matkailun kaupallistuessa ja ympäristönsuojelun eriytyessä omaksi hallinnon alakseen syntyivät ristiriidat. Luonnon ja maiseman arvottamisessa törmäsivät vastakkain kaupallisen matkailun tarpeet ja alkuperäisen luonnon puolustajat. Keskittämällä, reitittämällä, ohjaamalla ja viitoittamalla pyrittiin ristiriitoja tasoittamaan.

Seppo J. Partanen